

**Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lag om
ändring av 3 och 15 §§ lagen om bostadsbidrag**

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås ett tillägg till grunderna för när bostadsbidraget justeras, dvs. bostadsbidraget skall justeras mitt under året även i sådana fall då antalet personer som hör till ett hushåll ändras varaktigt. Dessutom föreslås att förutsättningarna för erhållande av bostadsbidrag ses över så, att en bostad som används för eget bruk inte längre räknas som sådan förmögenhet som beaktas vid beviljandet

av bostadsbidrag. Detta möjliggör att förmögenhetsgränserna för erhållande av bostadsbidrag kan åtstramas avsevärt.

Lagen avses träda i kraft den 1 januari 1995 i fråga om ändringen av förmögenhetsgrunden och den 1 maj 1995 i fråga om ändringen av den justeringsgrund som gäller antalet medlemmar av ett hushåll.

MOTIVERING

1. Nuläge och föreslagna ändringar

Bostadsbidragen justeras enligt den gällande lagen om bostadsbidrag (408/75) alltid när ett år förflutit sedan bostadsbidraget började löpa eller sedan senaste justering. Utöver detta justeras bidraget mitt under året om hushållets fasta månadsinkomster har förändrats avsevärt så som närmare stadgas i förordning samt om hushållet tar en underhyresgäst eller upphör att ha en underhyresgäst. Däremot justeras bostadsbidragets belopp numera inte om antalet personer som hör till ett hushåll ändras varaktigt, förutsatt att inkomsterna inte samtidigt förändras avsevärt. Den sistnämnda grunden för justering upphävdes vid ingången av 1994. Då ansågs den onödig eftersom man i fråga om årsjusteringen övergick till en justering som fortgår hela året och är individuell i tidpunkts-hänseende, och den justering som grundar sig på en ändring av inkomsterna utvidgades. Nu har det dock uppkommit vissa situationer där det är nödvändigt att återgå till tidigare praxis.

Gränserna för en sådan avsevärd förändring av inkomsten som förusatts för att bostadsbi-

draget skall justeras är förhållandevis höga, dvs. 5 000 mark i månaden i det fall att månadsinkomsten ökat och 3 500 mark i månaden i det fall att månadsinkomsten sjunkit. Detta har lett till att inkomsterna för en person som varaktigt har flyttat bort från ett hushåll i vissa fall har påverkat bostadsbidragets belopp ännu relativt länge efter flyttningen. Å andra sidan har den ökning i hushållets inkomster som föranletts av att en person flyttat till ett hushåll kunnat beaktas först vid följande årsjustering.

Nuvarande praxis har i vissa fall visat sig vara oändamålsenlig. En ändring i antalet personer som hör till ett hushåll har inte genast inverkat på bostadsbidraget för det hushåll från vilket personen i fråga har flyttat. På grund av detta har det uppkommit situationer där samma person samtidigt har påverkat bostadsbidraget för två olika hushåll eller individuellt kunnat få nytt bidrag fastän han ännu hör till ett hushåll som redan får bostadsbidrag. Till hushållet har efter beviljandet av bostadsbidrag också kunnat flytta en person som deltar i hushållets boendekostnader samtidigt som bi-

draget fortfarande betalas till de personer som ursprungligen hörde till hushållet enligt deras ursprungliga kostnader. Dessutom har man sett det som ett missförhållande att ett barn som föds till en familj för närvarande kan betraktas som en medlem av hushållet och inverka på bostadsbidragets belopp först vid årsjusteringen.

För avhjälpande av nämnda missförhållanden föreslås att bostadsbidraget skall justeras mitt under året i sådana fall då antalet medlemmar av ett hushåll ändras varaktigt. Denna ändring skulle göra situationen klarare även i det hänseendet att efter reformen kan en person i regel samtidigt höra till endast ett hushåll som får bostadsbidrag. Avsikten är att bidraget skall justeras endast i sådana fall då en ändring i antalet medlemmar av ett hushåll är varaktig. Syftet är inte att ändra på det, att bostadsbidraget beviljas för ett år i sänder och bidraget justeras endast med stöd av en varaktig förändring i de förhållanden som nämns i lagen.

En förutsättning för erhållande av bostadsbidrag är att den beskattningsbara förmögenheten för dem som hör till ett hushåll som ansöker om bostadsbidrag inte sammanlagt överstiger ett av statsrådet årligen fastställt belopp. Förmögenhetsgränserna är 230 000 mk för ett hushåll som består av en person, 440 000 mk för hushåll som består av 2—5 personer och 630 000 mk för hushåll som består av minst sex personer. Dessa gränser har dimensionerats så att en bostad av skälig nivå som ägs av ett hushåll som ansöker om bostadsbidrag inte förhindrar att bidrag beviljas.

Förmögenhetsgränsen är lika stor för personer som bor i hyresbostad som för personer som bor i egen bostad. Detta har möjliggjort att hushåll i vissa enskilda fall har kunnat beviljas bidrag för hyresbostad fastän det har haft en avsevärd förmögenhet.

Missförhållandet kan inte avhjälpas enbart genom att sänka de förmögenhetsgränser som förutsätts för erhållande av bostadsbidrag. En familj som bor i en egen bostad av skälig storlek och skäligt skick bör även i fortsättningen beviljas bostadsbidrag om inkomsterna och boendekostnaderna förutsätter detta. På grund av detta föreslås att lagen om bostadsbidrag ändras så att en bostad som är i eget bruk inte betraktas som förmögenhet vid beviljandet av bostadsbidrag. Reformen skulle också närma förmögenhetsbegreppen i fråga

om pensionstagares bostadsbidrag och det allmänna bostadsbidraget till varandra. När bostadsbidrag beviljas en pensionstagare betraktas inte heller en bostad som pensionstagaren eller maken äger och som är i deras eget bruk som förmögenhet vid uppskattningen av årsinkomsten. Reformen innebär att de förmögenhetsgränser som ligger till grund för beviljandet av bostadsbidrag avsevärt kunde sänkas från nuvarande nivå.

2. Propositionens ekonomiska och organisatoriska verkningar

På grund av lagändringen uppskattas antalet justeringar som skall vidtas mitt under året öka med ca 10 000—15 000. Det uppskattas att reformen inte anmärkningsvärt kommer att ändra behovet av anslag för bostadsbidrag eftersom den medför såväl sänkande som höjande justeringar. De nya justeringsbesluten beräknas öka folkpensionsanstaltens arbetsmängd något och förutsätta små ändringar i ADB-systemet. Ändringen kan dock genomföras med nuvarande antal anställda eftersom verkställigheten av systemet samtidigt blir klarare.

Bidragstagarnas mest betydande förmögenhet har varit den egna bostaden. Dessutom har ca 1 % av dem som bott i hyresbostäder haft beskattningsbar förmögenhet för över 100 000 mk. Att hushåll beviljas bostadsbidrag för en hyresbostad trots att de med sin förmögenhet kunde skaffa sig en ägarbostad är oändamålsenligt. På grund av ändringen av definitionen på begreppet förmögenhet beräknas att ca 800 bidragstagare i samband med årsjusteringen faller utanför ramen för bostadsbidrag, vilket skulle medföra en kostnadsinbesparing om ca 8—10 milj. mk på årsnivå. Under det år då ändringen träder i kraft uppskattas inbesparingen bli 5 milj. mk.

3. Beredningen av propositionen

Propositionen har beretts som tjänsteuppdrag vid miljöministeriet i samarbete med folkpensionsanstalten. I fråga om reformen av justeringsförfarandet grundar sig propositionen på ett förslag i delbetänkandet (STM 1994:14) av en arbetsgrupp som tillsatts av social- och hälsovårdsministeriet. Arbetsgruppen hade till uppgift att reda ut minimiutkomstskyddet.

4. Ikraftträdande

Ändringen av justeringsgrunderna förutsätter att det finns tillräckligt mycket tid för att verkställa dessa. Innan reformen träder i kraft måste de nödvändiga ändringarna i ADB-systemet göras och bidragstagarna underrättas om ändringarna i justeringsgrunderna. Därför föreslås att de nya justeringsgrunderna tillämpas på sådana fall där antalet medlemmar av ett hushåll har ändrats vid ingången av maj 1995 eller därefter. Bidrag som justerats på grund av en ändring av antalet medlemmar av ett hushåll kan beviljas tidigast fr.o.m. ingången av juni 1995.

Avsikten är att reformen beträffande ändringen av förmögenhetskriteriet skall träda i kraft den 1 januari 1995 så att ändringen kan beaktas vid fastställandet av grunderna för bestämmande av bostadsbidraget för 1995.

För att tiden skall räcka till för att verkställa ändringen innan den träder i kraft bör riksdagen behandla propositionen i brådskaande ordning.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

Lag

om ändring av 3 och 15 §§ lagen om bostadsbidrag

I enlighet med riksdagens beslut
ändras 3 § 1 mom. 3 punkten och 15 § 1 mom. 2 punkten lagen den 4 juni 1975 om bostadsbidrag (408/75),

dess lagrum sådana de lyder, 3 § 1 mom. 3 punkten i lag av den 8 december 1989 (1079/89) och 15 § 1 mom. 2 punkten i lag av den 9 augusti 1993 (755/93), som följer:

3 §

Förutsättningar för erhållande av bostadsbidrag är

3) att den beskattningsbara förmögenheten för dem som hör till hushållet inte vid senast verkställda beskattning sammanlagt överstiger ett av statsrådet årligen fastställt belopp. Till förmögenheten räknas dock inte en bostad som är i hushållets eget bruk.

2) om antalet personer som hör till hushållet ändras varaktigt eller om hushållet tar en underhyresgäst eller upphör att ha en underhyresgäst eller

Denna lag träder i kraft den 199 .
Lagens 3 § 1 mom. 3 punkt tillämpas på bostadsbidrag som beviljas eller justeras från och med den 1 januari 1995 eller därefter. Lagens 15 § 1 mom. 2 punkt tillämpas från och med den 1 maj 1995.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan den träder i kraft.

15 §

Bostadsbidragets belopp justeras

Helsingfors den 21 oktober 1994

Republikens President

MARTTI AHTISAARI

Minister Pirjo Rusanen

Lag

om ändring av 3 och 15 §§ lagen om bostadsbidrag

I enlighet med riksdagens beslut

ändras 3 § 1 mom. 3 punkten och 15 § 1 mom. 2 punkten lagen den 4 juni 1975 om bostadsbidrag (408/75),

dessas lagrum sådana de lyder, 3 § 1 mom. 3 punkten i lag av den 8 december 1989 (1079/89) och 15 § 1 mom. 2 punkten i lag av den 9 augusti 1993 (755/93), som följer:

Gällande lydelse

3 §

Förutsättningar för erhållande av bostadsbidrag är

3) att den beskattningsbara förmögenheten för dem som hör till hushållet inte vid senast verkställda beskattning sammanlagt överstiger ett av statsrådet årligen fastställt belopp.

15 §

Bostadsbidragets belopp justeras

2) hushållet tar en underhyresgäst eller upphör att ha en underhyresgäst eller

Föreslagen lydelse

3 §

Förutsättningar för erhållande av bostadsbidrag är

3) att den beskattningsbara förmögenheten för dem som hör till hushållet inte vid senast verkställda beskattning sammanlagt överstiger ett av statsrådet årligen fastställt belopp. *Till förmögenheten räknas dock inte en bostad som är i hushållets eget bruk.*

15 §

Bostadsbidragets belopp justeras

2) *om antalet personer som hör till hushållet ändras varaktigt eller om hushållet tar en underhyresgäst eller upphör att ha en underhyresgäst eller*

Denna lag träder i kraft den 199 . Lagens 3 § 1 mom. 3 punkt tillämpas på bostadsbidrag som beviljas eller justeras från och med den 1 januari 1995 eller därefter. Lagens 15 § 1 mom. 2 punkt tillämpas från och med den 1 maj 1995.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan den träder i kraft.